

ב"ה

פרשת שופטים

אנכי אנכי הוא מנחמכם

הפסרת שופטים

מדוע בני ישראל לא מסתפקים בנחמת הנביאים

ידוע הביאור¹ בסדר ההפטרות "נחמו נחמו עמי"², "ותאמר ציון עזבני ה"³, "עניה סוערה לא נוחמה"⁴, ו"אנכי אנכי הוא מנחמכם"⁵ - ש"תיקנו לומר בתחילת הפטרות הנחמות: "נחמו נחמו עמי", כלומר, שהקב"ה אמר לנביאים "נחמו נחמו עמי". על זה משיבה כנסת ישראל: "ותאמר ציון עזבני ה", כלומר, איני מתפייסת מנחמת הנביאים.. (ואחר כך) "עניה סוערה לא נוחמה", כלומר, הנביאים חוזרים ואומרים לפני הקב"ה, הנה 'כנסת ישראל' לא נתפייסה בתנחומין שלנו. על זה חוזר הקב"ה ואומר: "אנכי אנכי הוא מנחמכם" וכו".

ולכאורה אינו מובן⁶: מהו גודל הטענה של 'כנסת ישראל' שאינה מתפייסת מנחמת הנביאים - הרי כך היה הסדר בכל הזמנים, שהקב"ה "גלה סודו אל (ועל ידי) עבדיו הנביאים"⁷, גם כאשר בני ישראל היו בשלימות המעלה, ועד כדי כך שאפילו בזמן מתן תורה רק בשתי דברות הראשונות שמעו בני ישראל מפי הגבורה גם פרטי הדברים. ואילו בשאר הדברות, שמעו מהקב"ה רק בכללות, ואילו פרטי הדברים שמעו ממש רבינו ("רבן⁸ של כל הנביאים")⁹, ואם כן מהו הרעש על כך שהקב"ה אומר לנביאים "נחמו נחמו עמי"!!

והביאור בזה: בזמן הרגיל - יכול להיות הסדר שהנביאים יאמרו לבני ישראל את דבר ה'; אבל כאשר מדובר בנוגע לענין הנחמה על חורבן בית המקדש - הרי כשם שכל ענין החורבן לא היה יכול להיות אלא על ידי

¹ אבודרהם בסדר הפרשיות וההפטרות - בשם המדרש. וראה גם שיחת ש"פ עקב הנ"ל בתחילתה (תורת מנחם ח"ג ע 284 ' ואילך).

² ישעי' מ, א.

³ שם מט, יד.

⁴ שם נד, יא.

⁵ שם נא, יב.

⁶ ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 77.

⁷ עמוס ג, ז.

⁸ שמו"ר פכ"א, ד. דב"ר פ"א, יו"ד. רפ"ב. ועוד.

⁹ ראה תו"ש מילואים ליתרו (כ, א) ס"ג. וש"נ.

הקב"ה בעצמו, כך גם הנחמה על החורבן מוכרחת להיות על ידי הקב"ה בעצמו, וכל זמן שהנחמה אינה על ידי הקב"ה בעצמו, אין זו נחמה אמיתית.

ולכן, כאשר הקב"ה אומר לנביאים "נחמו נחמו עמי" - משיבה 'כנסת ישראל': "ותאמר ציון עזבני ה'", כלומר, איני מתפייסת מנחמת הנביאים, עד שהקב"ה בעצמו אומר "אנכי אנכי הוא מנחמכם".

אך על פי זה נשאלת השאלה לאיך גיסא: כיון שלבסוף מוכרחת להיות הנחמה על ידי הקב"ה בעצמו (כשם שהחורבן היה על ידו דוקא), ומה גם שהכל גלוי וידוע לפניו, ובנידון דידן, שידוע ש'כנסת ישראל' לא תתפייס מנחמת הנביאים - למה היתה הנחמה באופן שתחילה אמר הקב"ה לנביאים "נחמו נחמו עמי", ורק בסופו של דבר (לאחרי טענת 'כנסת ישראל' "איני מתפייסת מנחמת הנביאים") אמר הקב"ה "אנכי אנכי הוא מנחמכם", ולא אמר מלכתחילה "אנכי אנכי הוא מנחמכם"!!

ונקודת הביאור בזה - שהנחמה של הקב"ה בעצמו באה מלכתחילה באופן של העלם, כך שבני ישראל חושבים שזוהי רק נחמה שעל ידי הנביאים, ולא על ידי הקב"ה בעצמו; ורק אחר כך מתגלה פנימיות הענין - ש"אנכי אנכי הוא מנחמכם".

וטעם הדבר - כיון שמצד עבודת בני ישראל צריכים כל הענינים להיות בסדר והדרגה דוקא, מלמטה למעלה, ובאופן כזה נקבע גם סדר הנחמה בתורה (באמירת ההפטרות ד'שבע דנחמתא', בתוספת הברכות שלפניה ולאחריה), שכדי להגיע לנחמה שבאה על ידי הקב"ה בעצמו, צריכה להיות תחילה הכנה והקדמה - הנחמה שבאה על ידי הנביאים.

וכמו שהוא בנוגע לכללות הענין דבית המקדש - שזהו המקום שבו היה גילוי אלקות, וממנו נמשך הגילוי בכל ירושלים, ארץ ישראל ועד לכל העולם כולו - שאף שבבית המקדש השלישי יהיה גילוי אלקות באופן נעלה יותר מאשר בבית ראשון ובית שני, הנה כדי להגיע לגילוי אלקות שיהיה בבית המקדש השלישי, הוצרך להיות תחילה גילוי אלקות בבית ראשון, ואחר כך בבית שני, עליו נאמר¹⁰ "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", שזהו בסדר דמלמטה למעלה, ורק לאחרי זה יכולים לבוא להעילוי דבית המקדש השלישי.

וכן הוא גם בנוגע לנחמה על חורבן בית המקדש - שלכל לראש צריכה להיות הנחמה שעל ידי הנביאים, "נחמו נחמו עמי", וכיון שזהו פסוק בתורה, תורת אמת, הרי זו נחמה אמיתית; ולאחרי שנחמה זו נעשית חלק מהתורה, ו'כנסת ישראל' מתאחדת עמה עד לאופן של "יחוד נפלא"¹¹, הרי זה מעורר אצל 'כנסת ישראל' את

¹⁰ חגי ב, ט. וראה ב"ב ג, סע"א ואילך.

¹¹ תניא פ"ה.

הזעקה: "ותאמר ציון עזבני ה' גו", ומזה באים לתכלית הנחמה שהיא על ידי הקב"ה בעצמו - "אנכי אנכי הוא מנחמכם".

דוגמא לדבר: ידועה תורת הבעל שם טוב¹² על הפסוק¹³ "תפילה לעני כי יעטוף ולפני הוי' ישפוך שיחו", שבקשתו היא "שיתנו לו רשות ליכנס בהיכלו (של המלך) לדבר עמו כו", והיינו¹⁴, שאינו כמו אלו שמתפעלים ומשתוממים מההון היקר, אבנים טובות ומרגליות וכו', שנמצא בהיכלות וחדרים שעוברים דרכם, החל מההיכל וחדר החיצון, ואחר כך היכל וחדר פנימי יותר, חדר לפנים מחדר כו', אבל הוא - העני - אינו מתפעל משום דבר, וכל מבוקשו הוא - המלך עצמו; "לפני הוי' ישפוך שיחו".

ולכאורה: מדוע צריך העני לעבור דרך כל ההיכלות והחדרים כו' - למה לא יוכל ליכנס תיכף ומיד אל המלך עצמו, דרך הגג וכיוצא בזה!?

אך הענין הוא - שהכניסה אל המלך צריכה להיות בסדר והדרגה, ולכן צריך לעבור תחילה דרך ההיכלות והחדרים כו', ורק לאחר זה יכולים להיכנס אל המלך עצמו.

קטע משיחת ש"פ עקב, מבה"ח אלול, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשכ"ד עמוד 332.

¹² כש"ט סצ"ז

¹³ תהלים קב, א.

¹⁴ ראה גם תורת מנחם ח"מ ע' 40 ואילך. וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה